

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobců: **a) T. T. H. Y., b) nezl. N., Q. H.,** , zastoupen žalobkyní a) jako zákonnou zástupkyní, zastoupených Mgr. Jaroslavem Pleskalem, advokátem, se sídlem v Brně, Jakubské nám. 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 28. 2. 2005, č. j. 55 Az 818/2003 – 33,

t a k t o :

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou podanou dne 22. 9. 2003 u Krajského soudu v Brně se žalobci domáhali zrušení výše uvedeného rozhodnutí žalovaného, kterým byl zamítnut jejich rozklad a potvrzeno rozhodnutí Ministerstva vnitra České republiky, odboru azylové a migrační politiky ze dne 28. 5. 2001, č. j. OAM-4144/VL-07-03-2001, jímž nebyl žalobcům udělen azyl z důvodu nesplnění podmínek uvedených v ust. § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu a současně bylo rozhodnuto, že se na cizince nevztahuje překážka vycestování ve smyslu ust. § 91 zákona o azylu. V žalobě žalobkyně jménem svým i jménem svého nezletilého dítěte uvedla, že napadá výše uvedené rozhodnutí žalovaného v celém rozsahu, neboť podle jejího názoru žalovaný porušil ust. § 3 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb. o správním řízení v platném znění (dále jen správní řád), neboť se jejich žádostí o udělení azylu nezabýval odpovědně a svědomitě, § 3 odst. 4 správního řádu, neboť nevyšel ze spolehlivě zjištěného stavu věci a nevedl azylové řízení tak, aby posílil jejich důvěru v správnost

jeho rozhodování § 32 odst. 1 správního řádu, neboť nezjistil přesně a úplně skutečný stav věci a za tím účelem si neopatrčil potřebné podklady pro rozhodnutí, § 46 správního řádu, kdy napadené rozhodnutí není v souladu se zákonem, nevyšlo ze spolehlivě zjištěného stavu věci, § 47 odst. 3 správního řádu, neboť odůvodnění napadeného rozhodnutí nepřesvědčilo žalobce o jeho správnosti a postupu správního orgánu a žalovaný se nevypořádal se všemi provedenými důkazy, dále § 12 zákona o azylu, kdy žalobci mají za to, že splňují zákonné podmínky pro udělení azylu podle tohoto ustanovení, minimálně pro vztažení překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Pokud jde o skutkové důvody, odkázala žalobkyně ad a) na protokol o pohovoru k důvodům žádosti o azylu ze dne 19. 5. 2001, dále na rozklad proti prvoinstančnímu rozhodnutí ministerstva vnitra a na ostatní spisový materiál. Dále uvedla ve svém mateřské jazyce, tedy vietnamském jazyce, že podává toto odvolání a prosí o pomoc, za což děkuje.

Žalovaný ve svém vyjádření navrhl zamítnutí žaloby v celém rozsahu jako nedůvodné, neboť podle jeho názoru žalobou nebylo zpochybněno rozhodnutí správního orgánu II. stupně, kterým byl zamítnut rozklad a potvrzeno rozhodnutí správního orgánu I. stupně o neudělení azylu. V této souvislosti odkázal na správní spis, zejména na vlastní podání a výpověď žalobkyně ad a) a na vydaná rozhodnutí správních orgánů obou stupňů. Zdůraznil, že tyto postupovaly v souladu se zákonem v obou stupních řízení. Poukázal na to, že žalobkyně spolu se svým synem pobývala v České republice 4 roky, dokud jí nebylo odmítnuto prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu, protože neměla osobní doklady. Teprve v průběhu řízení o správním vyhoštění požádala o udělení azylu. Z tohoto důvodu správní orgán II. stupně zamítl podaný rozklad a napadené rozhodnutí potvrdil. Žalobkyně ad a) ani v podané žalobě neuvedla žádné konkrétní námitky vůči napadenému rozhodnutí, a proto žalovaný plně odkázal na obsah správního spisu.

Krajský soud v Brně napadeným rozsudkem žalobu zamítl a dále rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění rozhodnutí konstatoval, že důvody, které žalobkyně ad a) uváděla ve své žádosti o udělení azylu, jakož i v rozkladu proti rozhodnutí, kterým jí a jejímu dítěti nebyl udělen azyl pro nesplnění zákonných podmínek, neuvedla žádné relevantní skutečnosti, na základě kterých by mělo být doplněno dokazování, neboť uvedla pouze, že s rozhodnutím nesouhlasí a doufá, že jí bude vyhověno. Správní orgán II. stupně, který napadené rozhodnutí přezkoumal v celém rozsahu, nenalezl rovněž důvody k jeho zrušení, když shodně se správním orgánem I. stupně dovodil, že stěžovatelčiny důvody nepostačovaly k naplnění podmínek pro udělení azylu podle § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. Doplnil pouze, že za pravděpodobným důvodem, který vedl žalobkyni se synem k opuštění vlasti, je spíše skutečnost, že v České republice žije starší bratr žalobkyně. Ta zde pobývala legálně 4 roky, dokud jí nebylo odmítnuto prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu, protože neměla osobní doklady. Teprve v průběhu řízení o správním vyhoštění požádala o udělení azylu. Soud konstatoval, že závěry, které žalovaný správní orgán z provedeného dokazování vyvodil, nejsou s provedenými důkazy v žádném logickém rozporu. Námitka žalobkyně, že žalovaný nezjistil objektivně skutkový stav věci, je podle názoru krajského soudu nedůvodná, zvláště byla-li vznesena jen v obecné rovině. Navíc poukázal na to, že v průběhu celého řízení neuvedla žalobkyně žádný důvod spadající pod ustanovení § 12 zákona o azylu, avšak správní orgán si vzdor této skutečnosti opatrčil dostatek materiálu, na jehož základě žádost žalobců posoudil. Bylo dostatečně objasněno, že důvodem odchodu žalobců z vlasti byly problémy kvůli odebrání pozemku a dále též snaha žalobkyně zajistit sobě i svému synovi slušný život. Nezl. syn žádá o azyl z důvodu následování matky, přičemž do azylového řízení vstoupili až po několikaletém pobytu v České republice, kdy teprve v průběhu řízení o správním

vyhoštění (po ztrátě cestovních dokladů) byla žádost podána. Soud proto dovodil, že na žalobce se nemůže vztahovat žádný z důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu a dále konstatoval, že správní orgány obou stupňů nepochybily, pokud neshledaly podmínky pro udělení azylu podle § 13 a § 14 téhož zákona. Na základě všech uvedených skutečností žalobu jako nedůvodnou podle ustanovení § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

Proti tomuto rozsudku podali žalobci (dále jen „stěžovatelé“) kasační stížnost, v níž vytýkali Krajskému soudu v Brně nedostatečné posouzení skutkového stavu věci a dovolávali se důvodu kasační stížnosti uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předchozím řízení. Stěžovatelka ad a) vyslovuje přesvědčení, že oba stěžovatelé splňují podmínky pro udělení azylu nejméně podle § 13 odst. 2 a § 14 zákona o azylu a zdůrazňuje, že důvodem jejího odchodu z vlasti byla jednak obecná nespokojenost se stavem vietnamské společnosti a jednak politické názory stěžovatelky, které jsou v rozporu s oficiální vládou politikou její země. Připomíná, že soud v odůvodnění napadeného rozsudku zcela podrobně rozebral politickou situaci ve Vietnamu, kdy dospěl k závěru, že v zemi dochází k porušování základních lidských práv a svobod (sledování obyvatelstva, svévolné zatýkání občanů za jejich pokojné vyjadřování politických a náboženských názorů, omezování svobody projevu, tisku a shromažďování), přičemž stěžovatelka se domnívá, že v současné době již patří k takto ohroženým osobám a v případě návratu do vlasti se obává pronásledování z důvodu sympatií k vyspělým demokratickým zemím západní Evropy. Jinak dodává, že ekonomické důvody pro odchod z vlasti neměla, neboť její životní úroveň byla průměrná. Současně s kasační stížností požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti podle ustanovení § 107 s. ř. s. Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Brně a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný v písemném vyjádření ke kasační stížnosti popřel oprávněnost jejího podání s tím, že se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy; i pro řízení o kasační stížnosti odkázal na správní spis, zejména na podání a výpovědi stěžovatelky, která učinila během správního řízení. Zdůraznil, že bylo nepochybně zjištěno, že stěžovatelka se synem v České republice pobývala 4 roky, dokud jí nebylo odmítnuto prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu, neboť neměla osobní doklady. Teprve v průběhu řízení o správním vyhoštění požádala o udělení azylu, avšak legalizace pobytu nezakládá nárok na mezinárodní ochranu formou azylu. Vysvětlil, že právní úpravu pobytu cizinců na území České republiky obsahuje zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky v platném znění, jehož institutu měla stěžovatelka využít. V rozhodnutí neshledal žádné pochybení a navrhoval zamítnutí kasační stížnosti pro její nedůvodnost a nepřiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek podle ustanovení § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelé uplatnili ve své kasační stížnosti. Po přezkoumání věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Z podané kasační stížnosti vyplývá, že stěžovatelé brojí proti rozsudku Krajského soudu v Brně, který se ztotožnil s právním závěrem žalovaného, přičemž námitky v kasační stížnosti uplatněné jsou zčásti totožné s námitkami již uplatněnými v žalobě proti napadenému rozhodnutí žalovaného a zčásti jde o námitky zcela nové. Nejvyšší správní soud se tedy nejprve zabýval tím, zda krajský soud správně posoudil právní otázku, jíž je zjištění podmínek pro udělení azylu stěžovatelům ve smyslu § 12, 13 a 14 zákona o azylu a zda tedy správně vyhodnotil postup žalovaného při posuzování jejich žádosti o azyl ve světle důvodů uváděných stěžovatelkou za svou osobou i za svého nez. syna.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že nesprávného posouzení zmíněné právní otázky se krajský soud v tomto řízení nedopustil.

Podle ustanovení § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec za a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo za b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině, nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Podle § 13 téhož zákona se udělí azyl rodinnému příslušníkovi azylanta, jemuž byl udělen azyl podle § 12 nebo § 14 zákona o azylu, za účelem sloužení rodiny, i když v řízení o udělení azylu nebude v jeho případě zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12.

Podle § 14 zákona o azylu se v případě hodném zvláštního zřetele může udělit azyl z humanitárních důvodů, jestliže v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod pro jeho udělení podle § 12 téhož zákona.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud nejprve zjistil, že stěžovatelka žije na území České republiky od roku 1997, v roce 1998 se jí zde narodil syn – druhý stěžovatel. Vietnam opustila, neboť jí byl neprávem odňat pozemek, na němž měla v úmyslu postavit si domek. Ztratila důvěru k vietnamskému režimu, a proto legálně vycestovala do České republiky, kde žije její bratr. Nez. syn žádá o azyl z důvodu následování své matky. Kromě problému s pozemkem neměla jiné potíže se státními orgány v zemi původu. O azyl požádala až v roce 2001, kdy s ní bylo zahájeno správní řízení o vyhoštění, neboť začátkem roku 2001 ztratila doklady a nebyl jí na území České republiky prodloužen pobyt.

Nejvyšší správní soud se plně ztotožňuje s právním posouzením věci krajským soudem, neboť rovněž neshledal žádná pochybení na straně správních orgánů obou stupňů, zejména žalovaného, jež by zakládala nezákonnost rozhodnutí krajského soudu ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Stěžovatelkou tvrzené skutečnosti nemůže ani Nejvyšší správní soud akceptovat jako důvody pro udělení azylu, neboť v jejím případě se nejedná o pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu, tj. pronásledování za uplatňování politických práv a svobod, ani nebylo zjištěno – stěžovatelka to ostatně ani netvrdí – že by měla odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině, nebo pro zastávání určitých politických názorů v zemi původu. I Nejvyšší správní soud konstatuje, že závěry, které žalovaný správní orgán z provedeného dokazování vyvodil, nejsou v rozporu s provedenými důkazy. Ztotožnil se s krajským soudem v tom, že důvodem odchodu stěžovatelů z vlasti byly problémy kvůli odnětí pozemku a dále skutečnost, že v České republice chtěla stěžovatelka synovi zajistit slušný život. Do azylového řízení vstoupila až po několikaletém pobytu v České

republiky, teprve v průběhu řízení o správním vyhoštění, což rovněž není důvodem pro udělení azylu ve smyslu § 12 zákona. Potíže stěžovatelky údajně se státními orgány (pokud lze uvěřit této její verzi, kterou uplatnila teprve v rozkladu proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně) týkající se neoprávněného odnětí pozemku nelze označit za pronásledování ve smyslu citovaného zákonného ustanovení, neboť pokud se tak stalo, měla stěžovatelka nepochybně možnost obrátit se na nadřízené úřadu, který se tohoto jednání údajně dopustil. To však stěžovatelka neučinila. Nejvyšší správní soud k tomu dodává, že smyslem práva azylu je poskytnout žadateli ochranu; nejde však o ochranu před jakýmkoliv negativním jevem v zemi původu. Nárok na udělení azylu vzniká jen z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, avšak takové důvody stěžovatelka neměla.

Stěžovatelkou nově v kasační stížnosti uplatněný důvod, že její politické názory jsou v rozporu s oficiální vládou politikou a že ve Vietnamu dochází k porušování základních lidských práv svobod, jakož i její tvrzení, že patří k ohroženým osobám, neboť v případě návratu do vlasti se obává pronásledování z důvodu sympatií k vyspělým demokratickým zemím západní Evropy, je třeba uvést, že jde o důvody (blíže nekonkretizované), které stěžovatelka uplatnila poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí a k nimž tudíž Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 4 s. ř. s. nemohl přihlídnout. Je pro úplnost nutně uvést, že nejsou známy případy, že by neúspěšní žadatelé o azyl, kteří se vrátí do Vietnamu měly pro tuto skutečnost v zemi svého původu potíže se státními orgány.

Krajský soud v Brně se nedopustil nesprávného posouzení právní otázky soudem ani v případě neudělení azylu stěžovatelům podle § 13 zákona o azylu, neboť tento typ azylu může být udělen jenom rodinnému příslušníku azylanta, tedy toho, jemuž byl již azyl udělen. Stěžovatelé netvrdí, že by byli rodinnými příslušníky takové osoby.

Konečně pak nutno uvést, že ani při posuzování právní otázky, zda žalovaný pochybil, pokud neudělil stěžovatelům azyl z humanitárních důvodů, se krajský soud nedopustil nezákonnosti. Nutno zdůraznit, že tento důvod azylu je třeba vnímat jako výjimečný a zároveň subsidiární, to znamená, že připadá v úvahu tehdy, jestliže není zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, a to v případě hodném zvláštního zřetele. Na udělení azylu z humanitárního důvodu přitom nemá žadatel subjektivní právo. Správní orgán o něm rozhoduje na základě správního uvážení; jeho rozhodnutí přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu, a to z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů (§ 78 odst. 1 s. ř. s.). Důvody hodné zvláštního zřetele, jejichž zjištění je předpokladem pro udělení této formy azylu, nejsou v zákoně o azylu taxativně uvedeny. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování azylu (sem lze příkladmo zařadit např. azyl osobám zvláště těžce postiženým, či zvláště těžce nemocným, nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory, ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, jenž pro orgány veřejné moci vyplývá obecně z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu). V případě stěžovatelů je třeba konstatovat, že jak bylo uvedeno výše v rekapitulaci obsahu spisu, žalovaný neudělil humanitární azyl po posouzení osobní situace stěžovatelů a poměrů v zemi jejich státní příslušnosti. Danou otázkou se tedy zabýval, byť jí jen stručně odůvodnil, přihlídl nicméně ve svém rozhodnutí ke specifičnosti důvodů, pro něž starší stěžovatelka o azyl žádala pro sebe i svého syna. Snaha o legalizaci pobytu na území České republiky a nepříznivé sociální poměry v zemi původu, kdy stěžovatelka údajně byla zbavena vlastnictví k pozemku,

jsou sice důvodem pochopitelným, avšak nikoliv natolik závažným a naléhavým, aby mohly být vnímány jako vyjímecný důvod pro udělení tohoto druhu azylu.

Ani v tomto ohledu nebylo shledáno pochybení v rozhodnutí Krajského soudu v Brně, a proto Nejvyšší správní soud ze všech shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Za této procesní situace, kdy Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodl přednostně a po nezbytném poučení účastníků řízení o složení senátu, se z důvodu nadbytečnosti již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s., za použití ustanovení § 120 s. ř. s., tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalovanému podle obsahu spisu žádné náklady nad rámec úřední činnosti nevznikly (ostatně je ani neuplatňoval) a stěžovatelé neměli s kasační stížností úspěch.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. března 2006

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu